

KAUPPAKAMARI

SUOMI
EI TARVITSE
AMERIKKALAISTA
RYHMÄKANNETTA

SUOMESSA ON TOIMIVA RYHMÄKANNESÄÄNTELY

Ryhmäkanteessa asia viedään oikeuteen, kun kuluttajajoukolla on samankaltaiset vaatimukset yritykseltä. Ryhmäkanteen voi nostaa kuluttaja-asiamies kanteeseen mukaan ilmoittautuneiden kuluttajien puolesta (opt-in).

Kun kanteen nostajana on virkavastuulla toimiva kuluttaja-asiamies, vältetään järjestelmän väärinkäytöltä, huomiohakuiselta kampanjoinnilta ja ylilyönneiltä. Suomessa ryhmäkannelaki on ollut voimassa yli 10 vuotta.

Pitkällä aikajänteellä toimivat yritykset hoitavat mahdolliset ongelmatilanteet vastuullisesti ja noudattavat kuluttajansuojasääntelyä. Tästä on osoituksena se, että kuluttaja-asiamies ei ole nostanut yhtään ryhmäkannetta. Joitakin neuvotteluja on voinut siivittää se, että kuluttaja-asiamiehellä on kanteennostomahdollisuus.

Tuomioistuimessa nostettavan ryhmäkanteen lisäksi kuluttaja-asiamiehellä on oikeus nostaa ryhmävalitus kuluttajariitalautakunnassa. Kuluttaja-asiamies on vienyt lautakuntaan yhden tapauksen, joka päättyi valituksen hylkäämiseen.

Lisäksi kuluttaja-asiamiehellä on oikeus puuttua harhaanjohtavaan markkinointiin viemällä asia markkinaoikeuteen. Yritykselle voidaan asettaa kielto jatkaa harhaanjohtavaa markkinointia, ja kieltoa voidaan tehostaa tuntuvalle uhkasakolla.

RYHMÄKANNE

- Suomessa ryhmäkannesäätely vuodesta 2006
- kuluttaja-asiamiehellä oikeus nostaa ryhmäkanne tuomioistuimessa
- yksityisillä tahoilla ei ole kanteennosto-oikeutta
- ryhmäkanteessa ovat mukana siihen ilmoittautuneet
- yhtään ryhmäkannetta ei ole nostettu
- kuluttaja-asiamies voi hyödyntää neuvotteluissa ryhmäkannemahdollisuutta

RYHMÄVALITUS

- Suomessa ryhmävalitus laissa vuodesta 2006
- kuluttaja-asiamiehellä oikeus tehdä ryhmävalitus kuluttajariitalautakuntaan
- lautakunta voi antaa asiasta suosituksen
- kuluttaja-asiamies on tähän mennessä vienyt yhden tapauksen ryhmävalituksena kuluttajariitalautakuntaan, joka hylkäsi vaatimuksen

HARHAANJOHTAVA MARKKINOINTI

- kuluttaja-asiamies voi viedä harhaanjohtavaa markkinointia koskevan tapauksen markkinaoikeuteen
- kiireellisessä tapauksessa kuluttaja-asiamies voi itse antaa kiellon ennen asian viemistä markkinaoikeuteen
- yritystä voidaan uhkasakon nojalla kieltää jatkamasta harhaanjohtavaa markkinointia

EU EHDOTTAÄ RADIKAALEJA MUUTOKSIA

Kaikissa EU-maissa ei ole kuluttaja-asiamiesjärjestelmää eikä ryhmäkannetta. Joissakin maissa kuluttajan voi olla vaikea päästä oikeuksiinsa. Suomea ongelmat eivät koske.

Euroopan komissio on antanut keväällä 2018 ehdotuksen lakipaketiksi, johon sisältyy ehdotus ryhmäkanteesta. Ehdotusta ei ole rakennettu viranomaispohjalle, vaan kannetta saisi ajaa kuluttajien oikeuksia ajava rekisteröity voitto tavoittelematon yhdistys.

Ryhmäkanteen piiriin tulisi samaan asiaan liittyvä kuluttajajoukko ilman, että he olisivat ilmoittautuneet mukaan tai edes tietoisia mahdollisista ongelmista.

Lisäksi EU ehdottaa isojen seuraamusmaksujen käyttöönottoa. Jo nykyisellään yritys on vahingonkorvausvastuussa, mutta ehdotuksen mukaan todellisen vahingon korvaamisen lisäksi yritykselle voitaisiin määrätä jopa 4 prosenttia liikevaihdosta oleva seuraamusmaksu. Suuryrityksillä tämä voi olla jopa satoja miljoonia euroja. Todellisen vahingon ylittävät suurkorvaukset voivat jopa vaarantaa yrityksen toiminnan jatkoon. Ehdotus muistuttaa amerikkalaistyyppisiä rangaistusluontoisia vahingonkorvauksia.

Lakipaketissa EU hylkää oman suosituksensa vuodelta 2013, jolloin erityisesti varottiin amerikkalaistyyppisten elementtien tuomista EU:hun.

SUOMEN SAATAVA PITÄÄ TOIMIVA JÄRJESTELMÄNSÄ

Suomen on aktiivisesti valvottava etunsa direktiivihankkeessa niin, että Suomea ei pakoteta muuttamaan virkavastuulla toimivaa luotettavaa ryhmäkantejärjestelmäänsä amerikkalaistyyppiseksi oikeudenkäyntiteollisuudeksi.

Joissakin EU-maissa kuluttajansuoja ei välttämättä toteudu asianmukaisesti ja niiden kannalta uusi sääntely voi olla tarpeen. EU-direktiivi pitäisi kuitenkin rakentaa niin, että Suomen kaltainen kuluttaja-asiamiesvetoinen virkavastuulla toimiva järjestelmä voi jatkua sellaisenaan. Kanteen nosto-oikeutta ei pidä antaa yhdistyksille. Kanteen piirissä on jatkossakin oltava sellaisia kuluttajia, jotka haluavat olla asiassa mukana.

Ryhmäkanteiden puuttuminen osoittaa, että asiaan soveltuvat tapaukset ovat ylipäättään harvinaisia.

Suomeen ei tarvita uusia elementtejä toimivan ja riittävän järjestelmän lisäksi. Yksityisten tahojen nostamissa kanteissa on suuri riski, että motiivina on julkisuushakuinen toiminta.

USA:n mallissa tyypillistä on järjestelmällinen ongelmien etsiminen ja suurien vaatimusten esittäminen oikeudenkäynnin uhalla. Vuosia kestävä julkisuudessa näkyvä oikeudenkäynti vie yritykseltä resursseja. Useimmiten asian käynnistäjien tavoitteena onkin nopeiden korvausten saaminen. Merkittävä osa korvausrahoista päättyy juristeille, ei siis kuluttajille.

SUOMI EI TARVITSE AMERIKKALAISTA RYHMÄKANNETTA

- **EU-direktiivin on sallittava eri vaihtoehtoja toteuttaa kuluttajansuoja eri EU-maissa**
  - EU-direktiivin tarkoituksena on otettava sen varmistaminen, että kussakin jäsenmaassa on toimiva mekanismi maan omien lähtökohtien mukaisesti
  - kuluttaja-asiamiesinstituutio tunnustettava EU-direktiivissä
  - virkavastuulla olevan kuluttaja-asiamiehen nostama kante on riittävä sääntelyvaihtoehto
- **Suomen voitava jatkaa nykyisellä toimivalla ryhmäkannesääntelyllään**
  - ryhmäkanteen oltava jatkossakin kuluttaja-asiamieslähtöinen Suomessa
  - ryhmäkanteen piirissä oltava ne kuluttajat, jotka ovat ilmoittautuneet mukaan
- **Nykyinen seuraamusjärjestelmä on riittävä**
  - suomalainen oikeusjärjestelmä perustuu todellisen vahingon korvaamiseen
  - amerikkalaiseen rangaistusluontoiseen vahingonkorvaukseen rinnastuvaa seuraamusjärjestelmää ei pidä tuoda Eurooppaan
  - todellisen vahingon ylittäviä hallinnollisia seuraamusmaksuja ei pidä säätää Eurooppaan

